

หลวงสำเร็จกิจการจางวางเมืองปัตตานี

หลวงสำเร็จกิจการจางวางเมืองปัตตานี มีนามเดิมว่า นายปุย แซ่ตัน เป็นชาวจีนฮกเกี้ยน ภูมิลำเนาอยู่ที่ตำบลเจียะ ได้ย้ายครอบครัวโดยเรือสำเภามาจากเมืองจีนมาอยู่ที่สงขลา ในสมัยรัชกาลพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว กรุงรัตนโกสินทร์

เมื่อครั้งกองทัพเมืองไทรบุรี ได้ยกมาตีเมืองสงขลา นายปุย แซ่ตัน ได้ตอบแทนบุญคุณแผ่นดินที่มาอาศัยด้วยการชวนสมัครพรรคพวกออกอาสาพร้อมกับเจ้าเมืองสงขลารบกับพวกไทรบุรี จนกองทัพไทรบุรีถอยหนีกลับไป ด้วยความดีความชอบครั้งนี้เอง เจ้าเมืองสงขลาจึงทูลถวายรายงานต่อรัชกาลที่ ๓ พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้นายปุย แซ่ตัน เป็นหลวงสำเร็จกิจการจางวางปัตตานี เป็นต้นตระกูลตันชนวัณณ์และคณานุรักษ์ในเวลาต่อมา

หลวงสำเร็จกิจการจางวาง มีภรรยา ๔ คน ภรรยาคนแรกเป็นคนจีน ไม่มีบุตรธิดา เมื่อหลวงสำเร็จฯ ถึงแก่กรรมแล้ว ภรรยาคนแรกได้เดินทางกลับเมืองจีน

ภรรยาคนที่ ๒ ของหลวงสำเร็จกิจการจางวาง ชื่อ นางเจียงซุ่น แซ่ไถ่ เป็นชาวเมืองสงขลา มีบุตรธิดา คือ

๑. นางเม่งจู้ (เรียกอีกชื่อหนึ่งว่า แม่นายบ้านล่าง สมรสกับนายจ้อยแซ่ โกวิทยา ซึ่งมีตำแหน่งเป็นนายบ้านล่าง)

๒. นายจู้เม้ง ตันชนวัณณ์ (หลวงสุนทรสิทธิโลหะ)

๓. นายจูล้าย ตันชนวัณณ์ (พระจีนคณานุรักษ์)

๔. นางจู้เลียง (เป็นหญิง) ไม่มีบุตร

๕. นางเพ็กเถียน สมรสแล้วไปอยู่ที่สิงคโปร์

ภรรยาคนที่ ๓ ของหลวงสำเร็จกิจการจางวาง ชื่อ นางวุ่น แซ่ลิ้ม มีบุตรธิดา คือ

๑. นางจู้เล้ง ตันชนวัณณ์

๒. นายจู้ฮวด ตันชนวัณณ์ ไม่มีบุตรและธิดา

๓. นางจู้กี สมรสกับนายไซฮก ต่อมาเปลี่ยนเป็น เล่าตระกูล

๔. นางจู้ หรือจู้ซุ่น สมรสกับนายเองไฮ่ กาญจนบุษย์

ภรรยาคนที่ ๔ ของหลวงสำเร็จกิจการจางวาง ชื่อ นางเกียด แซ่กอ มีบุตรธิดา คือ

๑. นายจู้ฮั่น ตันชนวัณณ์ (หลวงวิจิตสุลกากร)

๒. ธิดาไม่ทราบชื่อ ถึงแก่กรรมตั้งแต่เด็ก

หลวงสำเร็จกิจการจางวาง ได้ขอสัมปทานเหมืองแร่ดีบุกในเมืองยะลาหลายแปลงหลายตำบล เช่น เหมืองถ้ำทะเล เหมืองบู้ตัน เหมืองมายอบน เหมืองฮ่วนหน้าลั่ว (นาระ) เหมืองปิ่นเยาะ เหมืองมุโม เหมืองดีโปะ เหมืองใหม่ เหมืองแบทอ เหมืองหาดทราย และเหมืองปลีกย่อยอีกหลายแปลง เหมืองเหล่านี้ได้ทำมาจนถึงสมัยของพระจีนคณานุรักษ์ ซึ่งสมัยของพระจีนคณานุรักษ์ได้เลือกสัมปทานไว้เพียง ๔ แปลงคือ เหมืองถ้ำทะเล เหมืองบู้ตัน เหมืองมายอบน เหมืองฮ่วนหน้าลั่ว (นาระ) นอกนั้นได้สละสิทธิ์หมด

กิจการเหมืองแร่ของหลวงสำเร็จกิจการจางวางเจริญก้าวหน้า จนมีฐานะมั่นคงเป็นปึกแผ่น จึงได้เอื้อเฟื้อเพื่อนบ้านทั้งไทยพุทธและไทยมุสลิม โดยเฉพาะด้านที่เป็นสาธารณประโยชน์ จนเป็นที่รักใคร่ของประชาชนทั่วไป รวมทั้งเจ้าเมืองปัตตานีในสมัยนั้นก็รักใคร่ไว้วางใจ

หลวงสำเร็จกิจการจางวาง ตั้งบ้านเรือนอยู่ที่ใกล้แม่น้ำปัตตานี บริเวณที่เรียกว่าหัวตลาด หรือตลาดจัน (ปัจจุบัน คือ บริเวณบ้านเรือนริมแม่น้ำปัตตานีที่ถนนปัตตานีภิรมย์ และถนนอาเนาะรู) หลวงสำเร็จกิจการจางวางได้ถึงแก่กรรมเมื่ออายุได้ ๗๓ ปี ศพบรรจุที่ฮวงซุ้ย หมู่บ้านปะกาชะรัง ต่อมาภรรยาชื่อ นางเจียงซุ่น แซ่โก้ย ถึงแก่กรรมก็ได้ทำฮวงซุ้ยที่ตำบลสะบารัง ใกล้โรงพยาบาลปัตตานี ตรงบริเวณที่ติดกับสโมสรจังหวัดปัตตานี ซึ่งเป็นที่ดินที่พระจีนคณานุรักษ์ บุตรชายได้รับพระราชทานจากพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

บุตรหลานของหลวงสำเร็จกิจการจางวางหลายคนได้มีส่วนในการพัฒนาจังหวัดปัตตานีให้เจริญก้าวหน้าในหลายๆ ด้าน ให้แก่ปัตตานีสืบต่อมากระทั่งปัจจุบัน